

Univerzitet u Sarajevu
Filozofski fakultet
Odsjek za bosanski, hrvatski i srpski jezik

**Imenice s konkurentnim sufiksima *-lac* i *-telj* u dnevnim novinama na
bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku**

Završni magistarski rad

Kandidatkinja:
Ramiza Hadžić

Mentorica:
Prof. dr. Amela Šehović

Sarajevo, 2019.

Univerzitet u Sarajevu
Filozofski fakultet

Ramiza Hadžić

Indeks br. 2608/2017; vanredna studentica

Odsjek za bosanski, hrvatski i srpski jezik i književnosti naroda Bosne i
Hercegovine; dvopredmetni studij

**Imenice s konkurentnim sufiksima *-lac* i *-telj* u dnevnim novinama na
bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku**

Završni magistarski rad

Predmet: Savremeni jezik
Mentorica: Prof. dr. Amela Šehović

Sarajevo, novembar 2019.

Sadržaj

1. Uvod	3
2. Teorijske napomene o sufiksima	4
2.1 Sufiks <i>-telj</i>	6
2.2 Sufiks <i>-l(a)c</i>	8
3. Analiza korpusa	10
3.1. Imenice sa sufiksima <i>-lac</i> i <i>-telj</i> u dnevnim novinama <i>Dnevni avaz</i> na bosanskom jeziku	10
3.2. Primjeri sufiksa <i>-lac</i>	11
3.3. Primjeri sufiksa <i>-telj</i>	17
4. Imenice sa sufiksima <i>-lac</i> i <i>-telj</i> u dnevnim novinama <i>Dnevni list</i> na hrvatskom jeziku	19
4.1 Primjeri sufiksa <i>-lac</i>	19
4.2 Primjeri sufiksa <i>-telj</i>	20
5. Imenice sa sufiksima <i>-lac</i> i <i>-telj</i> u dnevnim novinama <i>Glas Srpske</i> na srpskom jeziku	27
5.1 Primjeri sufiksa <i>-lac</i>	28
6. Zaključak	32
7. IZVORI	35
8. LITERATURA	37
9. INTERNETSKI IZVORI	39

1. Uvod

U ovom radu razmatraju se imenice sa sufiksima *-lac* i *-telj* u dnevnim novinama na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku. Rad se temelji na primjerima pronađenim u novinama *Dnevni avaz*, *Dnevni list* i *Glas Srpske*.

Izdvojit će se rečenice u kojima su sadržane imenice sa sufiksom *-lac* i *-telj* i objasniti njihova glavna značenja i osobine. Imenice sa značenjem općeg vršioca radnje mogu se tvoriti od glagola sufiksom *-lac* i sufiksom *-telj*.

Radi se o izvedenicama na *-lac* za koje postoje zamjene u liku izvedenica sa sufiksom *-telj*, te su međusobno zamjenjive, i obrnuto, izvedenicama na *-telj* koje imaju uporednu izvedenicu na *-lac* (Babić 2002: 322-325).

Cilj je istražiti upotrebu sufiksa *-lac* i *-telj* u dnevnim novinama na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku.

Rad je koncipiran na sljedeći način:

U prvom dijelu se govori o sufiksima *-lac* i *-telj*. Posebno će biti navedene odlike sufiksa *-telj*, a posebno sufiksa *-lac*, kao i odnos između ova dva sufiksa. Dat je kratak pregled plodnosti ovih sufiksa. Tabelarno su prikazane podjele sufiksa po vrstama, kao i brojni primjeri gdje su ovi sufiksi najučestaliji.

Drugi dio rada odnosi se na analizu korpusa. U navedenim dnevnim novinama pronađeno je mnogo primjera koji obuhvataju sufikse *-lac* i *-telj*, a analiziraju se po novinama u kojima se pojavljuju. Pri analizi, uočava se plodnost sufiksa u jednim, a manja plodnost sufiksa u drugim novinama. Primjeri su podijeljeni u grupe i odnose se na:

- (a) primjere konkurentnih sufiksa *-lac* i *-telj* koji se odnose na čovjeka kao općeg vršitelja radnje;
- (b) primjere konkurentnih sufiksa *-lac* i *-telj* koji se odnose na vršenje radnje koja se ostvaruje kao zanimanje.

Na kraju je dat zaključak u kojem se iznose zapažanja do kojih se došlo prilikom analize teme.

2. Teorijske napomene o sufiksima

Sufiks (lat.) je lingv. dometak; afiks koji u riječi dolazi iza korijena (samostalno se obično ne upotrebljava)¹.

U sufiksnoj tvorbi tvorbeno značenje izražava se sufiksom. Ono što je karakteristično za sufikse jeste da oni i sami po sebi nemaju nikakvog određenog sadržaja: pošto su vezani morfemi, tek u vezi s osnovom postaju nosioci tvorbenog značenja riječi.

Zanimljiv je podatak da je sufiksna tvorba najplodniji tvorbeni način: najviše novih riječi u bosanskom jeziku nastaje od osnove i sufiksa (u tvorbi riječi sudjeluje blizu 800 sufiksa, od čega je oko 500 imeničkih, oko 150 pridjevskih, pedesetak glagolskih i dvadesetak priloških; prefiksa je desetak puta manje negoli sufiksa) (Jahić, Halilović, Palić 2000: 306).

U gramatici hrvatskoga jezika navodi se da je sufiks dodatak koji se u tvorbi novih riječi dodaje iz osnove, a sâm nije riječ ni njezina osnova. Riječ koja je nastala od osnove i sufiksa zove se izvedena riječ ili izvedenica, a takav način tvorbe izvođenje ili sufiksna tvorba. Također, važno je istaknuti kako se imenice tvore sufiksnom, prefiksnom i složenom tvorbom. U ovoj gramatici, kao i u gramatici bosanskoga jezika, navodi se da je sufiksna tvorba najznačajnija zato što najveći broj imenica nastaje upravo sufiksnom tvorbom (Babić, Težak 2000: 169). U ovome radu razmatrat će se sufiksi *-lac* i *-telj*.

Kada se govori o tvorbenoj sinonimiji, važno je istaknuti da se ona odnosi na dva (ili više) sufiksa ili prefiksa koji imaju isto ili približno tvorbeno značenje. Kao primjer se navode sufiksi *-lac* i *-telj*, koji se svakako analiziraju u ovome radu. Naime, navodi se da su ta dva sufiksa u bosanskom jeziku standardološki i upotrebno ravnopravni, a semantički u većini primjera jednoznačni.

Također, navode se razlike između ova dva sufiksa, a to su:

- i od jednog i od drugog sufiksa moguće je izvesti oblik ž. roda (*-teljka*, *-lica*), ali u tom slučaju *-telj* zadržava svoje osnovno značenje (slušatelj – slušateljka =

¹ Više informacija na: <http://enciklopedija.lzmk.hr/trazilica.aspx?trazi=sufiks>).

ona koja sluša), dok *-lac* nema takvu mogućnost (slušalac – slušalica = predmet koji služi za slušanje);

- sufiksi *-telj* i *-lac* nisu funkcionalno jednaki – ne mogu se dodavati ravnopravno na sve osnove (kao u slučaju slušatelj / slušalac), npr. roditelj, voditelj (ne roditelj / voditelj, mada je rukovoditelj) (Vajzović, Zvrko 1994: 102-103).

Postoje mnoga tumačenja koja navodi Stjepan Babić (2002) kada su u pitanju sufiksi *-lac* i *-telj*. On ističe da se u značenju izvedenica sa sufiksom *-telj* i *-lac* ne može se zapaziti nikakva razlika, jedino se zapaža slaba razlika na području upotrebe. Razlika između *spasitelj* u značenju Isus Krist i *spasilac*, tj. čovjek koji spasi, slučajno je razjednačavanje sinonimnih oblika zbog velike opterećenosti riječi *spasitelj* sa suženim značenjem na jednu osobu.

Umjesto *spasilac* upotrebljava se i *spasavatelj*, a *spasitelj* se upotrebljava u značenju općega vršitelja radnje. Prema statističkim podacima možemo reći da se izvedenice sa sufiksom *-telj* podjednako izvode od svršenih i nesvršenih glagola, a sa sufiksom *-l(ac)* od nesvršenih.

To znači da je operativno područje sufiksa *-telj* znatno šire i da se tvorba oba sufiksa podudara na području nesvršenih glagola i da se može o istom značenju načiniti izvedenica podjednako s *-telj* i s *-l(a)c* tek od nesvršenih glagola IV i V vrste.

2.1. Sufiks *-telj*

Porijeklo sufiksa *-telj* je praslavensko, a naslijeđen je iz praindoevropskog jezika.

Babić (2002) navodi da se sufiksom *-telj* tvore imenice od infinitivnih osnova glagola IV-VI vrste. Na sufiks *-telj* se završavaju tri sufiksa: *-telj*, *-atelj* i *-itelj*. Plodan je sufiks *-telj*, sufiks *-itelj* je slabo plodan, a *-atelj* je neplodan. To pokazuje građa:

Vrsta	Svrš.	Ns.
IV.	147	109
V.	6	84
VI. -ova-	6	10
-iva-	-	6
Ukupno	159	209
Postotak	43,20	56,80

Tabela 1. (Babić 2002: 317)

Izvedenice sa sufiksom *-telj* imaju kratkouzlazni naglasak na trećem slogu od kraja:

branitelj, buditelj, graditelj, krivotvoritelj, usrećitelj, darovatelj, natjecatelj...

To vrijedi i za izvedenice od osnova sa kratkouzlaznim naglaskom:

kladitelj, kuditelj, mučitelj, pazitelj, slušatelj, slavitelj, tješitelj...

Ono što je bitno naznačiti jeste da su slogovi izvedenica na *-telj* kratki, one ne mogu imati dvoglasnik.

Značenje izvedenica sa sufiksom *-telj* od nesvršenih glagola može se opisati preoblikom:

gl. + *-telj* → onaj koji gleda

npr. branitelj → onaj koji brani

Takve su i izvedenice:

IV vrsta: *brojitelj, buditelj, cjeditelj, davatelj, djelitelj, donositelj, gušitelj, hranitelj, hvalitelj, izvoditelj, kvaritelj, mrzitelj, mučitelj, nositelj, tješitelj, tražitelj, tvrditelj, učitelj, voditelj, pratitelj...*

V vrsta: *čitatelj, davatelj, gledatelj, iskušavatelj, izdavalatelj, obožavatelj, spasavatelj, poznavatelj, redatelj, tragatelj...*

VI vrsta: *darovatelj, oblikovatelj, njegovatelj, sudjelovatelj, trovatelj...*

Navedene izvedenice znače da je prezent nesvršenog glagola upotrijebljen u svevremenskom značenju. One označavaju da ono što znači glagol “onaj” čini uvijek, kad god se desi prilika.

Svršeni glagoli su specifični jer oni ne ograničavaju značenje samo na jednokratno izvršenje jer sadržavaju značenje “svaki put kad god se desi prilika”, npr. *izvršitelj* je onaj koji jednom izvrši i onaj koji svaki put izvrši kad god se desi prilika da to učini. Zbog toga se značenje izvedenica od svršenih glagola može opisati i prezentom nesvršenoga od zajedničke osnove, glagolski je aspekt neutraliziran, pa se može reći da je izvršitelj onaj koji izvrši i onaj koji izvršava. Neki primjeri opisa izvedenica:

dovršitelj → onaj koji dovršuje

prosuditelj → onaj koji prosuđuje

odgojitelj → onaj koji odgaja

U izvedenicama sa *-telj* “onaj” se konkretno ostvaruje kao čovjek, i to kao čovjek koji što čini kad god se desi prilika, dakle, kao opći vršitelj radnje. Rjeđe se vršitelj radnje ostvaruje kao zanimanje: *branitelj, graditelj, istražitelj, ravnatelj², reditelj, snimatelj,*

² Samo u hrvatskom jeziku.

učitelj, ugostitelj, voditelj... Rijetke su izvedenice koje ne označavaju čovjeka, nego nešto drugo, kao što su matematički i lingvistički nazivi:

množitelj → broj kojim se množi

djelitelj → broj kojim se dijeli

umanjitelj → broj kojim se umanjuje

proširitelj → broj kojim se proširuje

ograničitelj → broj kojim se ograničava

označitelj → element oznake koji označava

Rijetke su i neke pojedinačne izvedenice koje ne označavaju čovjeka:

činitelj → *ono što čini, čimbenik, faktor, pokazatelj* → *podatak koji pokazuje...*
(Babić 2000: 317-321).

Važno je istaknuti kako izvedenice sa sufiksom *-telj* neprestano izazivaju pitanja; Babić (1973) navodi kako jedan čitatelj pita: da li je ispravno reći čitalac ili čitatelj, slušalac ili slušatelj?; drugi: odgojitelj ili odgajatelj?, jedan lektor: je li bolje osiguratelj ili osiguravatelj?; kako se naziva čovjek koji parkira: parkirač ili parkiratelj?

2.2. Sufiks *-l(a)c*

Babić (2002) navodi kako sufiks *-l(a)c* dolazi na infinitivnu osnovu, a vrlo je plodan, što potvrđuju i primjeri iz našeg korpusa.

Ono što je zanimljivo za značenje izvedenica sa sufiksom *-l(a)c* jeste da se to može opisati preoblikom: čaralac → onaj koji čara. U konkretnijem se značenju “onaj” ostvaruje kao čovjek, i to, uglavnom, kao opći vršitelj radnje. Babić navodi i neke primjere u kojima se “onaj” ostvaruje kao čovjek, i to kao opći vršitelj radnje. To su sljedeći primjeri: *čekalac, čitalac, darivalac, djelilac, donosilac, gledalac, izvršilac, mislilac, nosilac...* ▶

Veoma često takve izvedenice označavaju zanimanje: *branilac*, *čistilac*, *izvjestilac*, *tužilac*, *sušilac*, *mješalac*, *krojilac*, *prevodilac*... Samo iznimno izvedenice sa *-l(a)c* znače nešto drugo. Među pronađenim primjerima našle su se samo tri: *činilac* “ono što čini”, *prelac* (vrsta kukca), *urikalac* (vrsta majmuna, ob. urlikavac). Uz to prve dvije imaju potvrđeno i značenje čovjek, a treća ga ima potencijalno.

Sufiks *-l(a)c* sudjeluje i u nekoliko tvorenica složeno-sufiksalne i prefiksarno-sufiksalne tvorbe. Uz složenicu *starosjedilac*, ima i nekoliko drugih veoma rijetkih po upotrebi: *prvosjedilac* (Vijenac, 1885, Jagić), *mnogoznalac* (Maretić – Ivšić, RMS, obiĉ. sveznalica), *neimalac* (Maretić – Ivšić, RMS), *neznalac* (Bazalac, RMS, obiĉ. neznalica). Te bi se tvorenice mogle protumaĉiti i kao prefiksalne složenice (Babić 2000: 86-88).

Zanimljiv podatak ističe Branko Kuna (2006), koji navodi da je sufiks *-lac* u posljednjih dvadesetak godina potisnuo sufiks *-telj*. U jeziĉkom sastavu oba sufiksa su ravnopravna i jednako vrijedna, no s obzirom na sociolingvistiĉko, standardološko gledište sufiks *-telj* ima prednost u hrvatskom književnom jeziku.

3. Analiza korpusa

3.1. Imenice sa sufiksima *-lac* i *-telj* u dnevnim novinama *Dnevni avaz* na bosanskom jeziku

Prvi broj “najtiražnijih novina u BiH” pod nazivom *Dnevni avaz* izašao je 2. oktobra 1995. godine. Negdje 1994. *Dnevni avaz* je krenuo sa sedmičnim izlaženjem u Frankfurtu – paralelno izdanje sa sarajevskim – da bi 2. oktobra 1995. godine krenula dnevna novina.³

U bosanskom jeziku veliki broj primjera ima dubletne oblike. U *Dnevnom avazu* su pronađeni primjeri sa dubletnim oblicima:

a) posjetilac / posjetitelj, gledalac / gledatelj, povjericilac / povjericitelj, rukovodilac / rukovoditelj, tužilac / tužitelj, čitalac / čitatelj, rukovodilac / rukovoditelj, vršilac / vršitelj, spasilac / spasitelj – parovi koji su i *Pravopisom bosanskog jezika* i *Rječnikom bosanskog jezika* proglašeni dubletima (Halilović 2018: 542, 288, 550, 625, 706, 229; Halilović, Palić, Šehović 2010: 968, 317, 987, 1161, 1358-1359, 141, 1161);

b) prevodilac (Halilović 2018: 447) i prevodilac / prevoditelj (Halilović, Palić, Šehović 2010: 1029 – i u *Pravopisu* se nalazi samo lik na *-lac*, a u *Rječniku* je prihvaćen i prevoditelj, s tim da prevodilac ima prednost).

c) *istražilac* je onaj “koji šta istražuje, istraživač”, *istražitelj* je “službenik koji vrši (sudsku) istragu, isljednik, istražni sudija” (Halilović, Palić, Šehović 2010: 420) – *Pravopis* sadrži oba lika, a *Rječnik* ima oba lika, ali u različitom značenju.

Uočljivo je da *Rječnik* prihvata veći broj dubleta u odnosu na *Pravopis bosanskog jezika* i da norma i dalje ide u tom pravcu: da ne isključuje niti daje prednost likovima na *-lac* u odnosu na likove na *-telj*.

³ Više informacija na: <https://www.media.ba/bs/mediametar/dnevni-avaz-dvadeset-najtejih-godina>.

3.2. Primjeri sufiksa *-lac*

U izvedenicama sa *-lac* “onaj” se konkretno ostvaruje kao čovjek, i to kao čovjek koji što čini kad god se desi prilika, dakle, kao opći vršitelj radnje.

U ovu grupu spadaju sufiksi *-lac* i *-telj* u značenju vršitelja radnje. Izdvojit će se pronađeni primjeri i izvršit će se njihova analiza.

a) Primjeri sufiksa *-lac* koji se odnose na čovjeka kao općeg vršitelja radnje:

1. Radi bolje sigurnosti posjetilaca, ali i kupaca, bit će postavljen dodatni videonadzor... (DA, 8511: 9) (1)
2. Bilo je zaista predivno takmičiti se u centru grada pod budnim okom velikog broja posjetilaca. (DA, 8537: 22) (2)
3. Taj broj na godišnjem nivou nosi uvijek više od 100.000 posjetilaca. (DA, 8666: 9)
4. Ovo je udarni dio sezone kada imamo najveći broj posjetilaca. (DA, 8666: 14)
5. Povod za tu utakmicu je bio 47. rođendan tima s Grbavice na Koševu, po kišnom vremenu, skupilo se oko 30.000 gledalaca. (DA, 8526: 26) (3)
6. Prethodni je bio 14.000 gledalaca. (DA, 8513: 3) (4)
7. Izvršenje se ne može tražiti, odnosno dozvoliti za sredstva koja je povjerilac odbio da preuzme – pojašnjavaju u Ministarstvu odbrane BiH. (DA, 8519: 5) (5)
8. Skupština povjerilaca “Borba banke” u stečaju osvojila je krajem prošle sedmice izvještaj o postupku stečaja i finansijskom stanju stečajnog dužnika na dan 31. decembra 2018, koji je povjeriocima prezentirala Dušanka Novaković, stručni saradnik. (DA, 8519: 8) (6)
9. Odbor povjerilaca iznosi 1.710.000, a na prvom javnom konkursu bila je dvostruko viša. (DA, 8526: 9) (7)

10. Kao i inače, dobila je mnoštvo obožavalaca, a neki su joj izjavljivali i ljubav. (DA, 8530: 28) (8)
11. Priznanje za najmlađeg čitaoca biblioteke dodijeljeno je trogodišnjem Rijadu Alihodžiću, najaktivniji čitalac od prvog do petog razreda je Muhamed Dragolj, a od šestog do devetog Ilda Dedović. (DA, 8519: 21) (9)
12. Rukovodilac uzgoja i zaštite šuma... (DA, 8511: 13) (10)
13. Kancelarija Interpola u Podgorici u pola godine raspisala je 62 međunarodne potjernice prema zahtjevu crnogorskih pravosudnih organa, rekao je Dejan Boljević, vršilac dužnosti načelnika Odsjeka za međunarodnu operativnu saradnju Interpol – Europol – Sirene. (DA, 8666: 6) (11)
14. Tadašnja višesedmična akcija sa 60 spasilaca nije dala rezultate. (DA, 8666: 17)

Sufiks *-lac* dolazi na infinitivnu osnovu. Izvedenice sa sufiksom *-lac* tvore se uglavnom od nesvršenih glagola IV i V vrste. Značenje izvedenica sufiksom *-lac* može se opisati preoblikom koju ću istaknuti prilikom analize pronađenih primjera u korpusu.

Primjeri (1), (2), (3) i (4) su na sufiks *-lac*. Prema *Pravopisu i Rječniku* ovaj oblik je normiran s tim da može završavati i na sufiks *-telj* (posjetitelj).

U osnovi je riječ “posjetiti”.

posjetitelj → “onaj koji posjećuje”

U *Rječniku* primjeri glase: “**posjetilac (posjetitelj)** *m.* (posjetiteljica, posjetiteljka *ž.*) (*G jd.* posjetioca, *V jd.* posjetioče, *I jd.* posjetiocem, *N mn.* posjetioci, *G mn.* posjetilaca) onaj koji obavlja posjetu, koji posjećuje koga ili šta” (Halilović, Palić, Šehović 2010: 968).

U *Pravopisu* postoji oblik: “**posjetilac / posjetitelj**, *gen. jd.* posjetioca / posjetitelja, *vok. jd.* posjetioče / posjetitelju, *instr. jd.* posjetiocem / posjetiteljem, *gen. mn.* posjetilaca / posjetitelja” (Halilović 2018: 542).

Primjeri (5) i (6) se odnose na riječ gledalac. Prema *Pravopisu i Rječniku* oblik gledalac je normiran s tim da može završavati i na sufiks *-telj* (gledatelj).

U osnovi je riječ “gledati”.

gledalac → “onaj koji gleda”

Primjeri prema *Rječniku* glase: “**gledalac** *m.* (G *jd.* gledaoca, V *jd.* gledaoče, I *jd.* gledaočem, N *mn.* gledaoci, G *mn.* gledalaca) 1. onaj koji gleda, posmatra neki prizor; posmatrač, promatrač. 2. onaj koji gleda ono što je namijenjeno gledanju (pozorišnu predstavu, projekciju filma, utakmicu itd.); **gledatelj**. **Gledatelj** *m.* (gledateljica *ž.*) (I *jd.* gledateljem), *up.* gledalac” (Halilović, Palić, Šehović 2010: 317).

U *Pravopisu* imamo isto oblik: “**gledalac / gledatelj** instr. *jd.* gledateljem (Halilović 2018: 288)”.

Primjeri (7), (8) i (9) u *Rječniku* nose oblik: “**povjeric** (**povjeric**) *m.* (povjericeljica, povjericeljka *ž.*) (G *jd.* povjerioca, V*jd.* povjerioče, N *mn.* povjerioci) onaj koji povjerava, daje kome šta na dug; vjerovnik. Isto tako postoji oblik povjericelj *m.*, *up.* povjeric” (Halilović, Palić, Šehović, 2010: 987).

U osnovi je riječ “povjeriti”.

povjeric → “onaj koji povjeruje, daje kome šta na dug; vjerovnik”

U *Pravopisu* se nalazi oblik: “**povjeric / povjericelj**, gen. *jd.* povjerioca / povjericelja, vok. *jd.* povjerioče / povjericelju” (Halilović 2018: 550).

Primjer (10) u *Rječniku* nosi oblik: “**obožavalac (obožavatelj)** *m.* (obožavateljka, obožavateljica *ž.*) G *jd.* obožavaoca, V *jd.* obožavaoče, ga. 1. udvarač 2. vatreni pristalica; fan” (Halilović, Palić, Šehović 2010: 788).

U osnovi je riječ “obožavati”.

obožavalac → “onaj koji obožava”

U *Pravopisu* piše: “obožavalac / obožavatelj, gen. *jd.* obožavaoca / obožavatelja, gen. *mn.* obožavalaca / obožavatelja” (Halilović 2018: 469).

Primjer (11) u *Rječniku* sadrži oblik: “**čitalac (čitatelj)** *m.* (čitateljica *ž.*) (*G jd.* čitaoca, *V jd.* čitaoče, *N mn.* čitaoci, *G mn.* čitalaca) osoba koja za sebe šta čita” (Halilović, Palić, Šehović 2010: 141).

U osnovi je riječ “čitati”.

čitalac → “osoba koja za sebe šta čita”

U *Pravopisu* postoji oblik: “**čitatelj / čitalac**, instr. *jd.* čitateljem” (Halilović 2018: 229).

Primjer (12) u *Rječniku* nosi oblik: “**rukovodilac (rukovoditelj)** *m.* (rukovoditeljica *ž.*) (*G jd.* rukovodioca, *V jd.* rukovodioče, *I jd.* rukovodiocem, *N mn.* rukovodioci, *G mn.* rukovodilaca) onaj koji rukovodi, upravlja čim” (Halilović, Palić, Šehović 2010: 1161).

U osnovi je riječ “rukovoditi”.

rukovodilac → “onaj koji rukovodi, upravlja čim”

Primjer (13) je vršilac i on prema *Rječniku bosanskog jezika* glasi: “**vršilac (vršitelj)** *m.* (vršiteljica *ž.*) (*G jd.* vršioca, *V jd.* vršioče, *I jd.* vršiocem, *N mn.* vršioci, *G mn.* vršilaca)”. Ima značenje onaj koji vrši kakvu radnju, koji obavlja kakav rad, posao (Halilović, Palić, Šehović 2010: 1458).

U osnovi je riječ “vršiti”.

vršilac → “onaj koji vrši kakvu radnju”

Prema *Pravopisu bosanskog jezika* normiran je oblik: “**vršilac / vršitelj**, gen. *jd.* vršioca / vršitelja, vok. *jd.* vršioče / vršitelju, instr. *jd.* vršiocem / vršiteljem, gen *mn.* vršilaca / vršitelja” (Halilović 2018: 752).

Primjer (14) je spasilac. Prema *Rječniku* ova riječ ima oblik: “**spasilac (spasitelj)** *m.* (spasiteljica, spasiteljka *ž.*) (*G jd.* spasioca, *V jd.* spasioče, *I jd.* spasiocem, *N mn.* spasioci, *G mn.* spasilaca) 1. onaj koji spašava koga ili šta, koji donosi spas: napokon je stigao i moj 2. onaj koji radi u službi za spašavanje. Normiran je i oblik spasitelj *m.* 1. up. spasilac 2. (Spasitelj) kršć. Isus Krist” (Halilović, Palić, Šehović 2010: 1228-1229).

U osnovi je riječ “spasiti”.

spasilac → “onaj koji spašava koga ili šta”

Prema *Pravopisu* normirana su oba oblika: “spasilac i spasitelj, G *jd.* spasitelja, vok. *jd.* spasitelju, instr. *jd.* spasiteljem, gen. *mn.* spasitelja” (Halilović 2018: 657).

b) Primjeri sufiksa *-lac* gdje se vršenje radnje ostvaruje kao zanimanje:

1. O slučaju je upoznat nadležni tužilac. (DA, 8511: 14) (1)
2. Dežurni tužilac je ovaj događaj karakterizirao kao krivično djelo. (DA, 8511: 15) (2)
3. Uviđaj su obavili tužilac Igor Cimeša. (DA, 8513: 18) (3)
4. O hapšenju je obaviješten dežurni tužilac Kantona Sarajevo. (DA, 8519: 16) (4)
5. Uviđaj su obavili dežurni tužilac Branko Bjelajac i pripadnici PS Čelinac. (DA, 8523: 16) (5)
6. O pljački je obaviješten dežurni tužilac Okružnog tužilaštva u Bijeljini. (DA, 8526: 17) (6)
7. Zbog toga će biti podvrgnut vještačenju da bi se utvrdilo je li sposoban da učestvuje u postupku i je li krivično odgovoran – navodi tužilac Kerović. (DA, 8537: 19) (7)
8. Tužilaštvo Kantona Sarajevo preuzelo je ovaj predmet 2012. godine od Tužilaštva BiH i na njemu je radilo više tužilaca. (DA, 8537: 12) (8)
9. U ovom slučaju postoji mogućnost da porodica preuzme njegovo tijelo ili da on bude sahranjen na području grada Tuzle – zaključuje tužilac Alidžanović. (DA, 8540: 8) (9)
10. O svim okolnostima upoznat je dežurni tužilac – koji je naložio da se muškarac nakon ispitivanja pusti na slobodu. (DA, 8544: 16) (10)
11. O hapšenju je obaviješten tužilac. (DA, 8666: 17) (11)

12. Uviđaj kojim je rukovodi dežurni tužilac Okružnog tužilaštva Trebinje, obavili su službenici Policijske uprave Trebinje – izjavila je Vanja Antelj, portparol PU Trebinje. (DA, 8670: 16) (12)
13. Rekao je da mora ići da spava, jer se zaposlio ovdje, u jednoj firmi “Cromex”, kao prevodilac i na sječi metala. (DA, 8519: 10) (13)
14. Prema nezvaničnim informacijama, pažnja istražilaca je usmjerena na Dokovića nakon što je prošle godine na Graničnom prijelazu Bregana između Slovenije i Hrvatske zaustavljen Mercedes u kojem su bili Nevenka Čturić i njen brat Siniša. (DA, 8670: 17) (14)

Primjeri (1), (2), (3), (4), (5), (6), (7), (8), (9), (10), (11) i (12) sadrže riječ tužilac koja prema *Rječniku* ima oblik: “**tužilac (tužitelj)** *m.* (tužiteljka, tužiteljica *ž.*) (*G jd.* tužioca, *N mn.* tužioc, *G mn.* tužilaca) – onaj ko po položaju i službenoj dužnosti, u ime države ili javnosti, podiže ili podnosi optužnicu pred sudskim organima” (Halilović, Palić, Šehović 2010: 1358-1359).

U osnovi je riječ “tužiti”.

tužilac → “onaj ko po položaju i službenoj dužnosti, u ime države ili javnosti, podiže ili podnosi optužnicu pred sudskim organima”

U *Pravopisu* se nalazi oblik: “**tužilac / tužitelj**, *gen. jd.* tužioca, *vok. jd.*, tužioče, *instr. jd.* tužiocem, *gen. mn.* tužilaca” (Halilović 2018: 706).

Primjer (13) prevodilac (Halilović, 1996: 447) i “prevodilac / prevoditelj” (Halilović, Palić, Šehović 2010: 1029) – i u *Pravopisu* se nalazi samo lik na *-lac*, a u *Rječniku* je prihvaćen i “prevoditelj”, s tim da “prevodilac” ima prednost.

U osnovi je riječ “prevoditi”.

prevodilac → “onaj koji prevodi”

Primjer (14) *istražilac* je onaj “koji šta istražuje, istraživač”, *istražitelj* je “službenik koji vrši (sudsku) istragu, isljednik, istražni sudija” (Halilović, Palić, Šehović 2010: 420) – *Pravopis* sadrži oba lika, a *Rječnik* ima oba lika, ali u različitom značenju.

istražilac → “onaj koji šta istražuje; istraživač”

3.3. Primjeri sufiksa *-telj*

a) Primjeri sufiksa *-telj* koji se odnose na čovjeka kao općeg vršitelja radnje:

1. Milošević je pred tužiocem, u prisustvu svog advokata i staratelja, ispričao sve detalje zločina. (DA, 8537: 18) (1)
2. Prvi nositelj i glavni favorit bio je 13. igrač svijeta Vladislav Atomijev (2.752) (DA, 8666: 26) (2)

Primjer (1) u *Pravopisu* ima oblik: “staratelj, instr. *jd.* starateljem (Halilović 2018: 663) i oblik staralac, gen. *jd.* staraoca, vok. *jd.* staraoče, instr. *jd.* staraocem, gen. *mn.* staralaca” (Halilović 2018: 662). U *Rječniku* postoji oblik: “staratelj – onaj koji se stara o kome; skrbnik, tutor” (Halilović, Palić, Šehović: 1245).

staratelj → “onaj koji se stara o kome; skrbnik, tutor”

Primjer (2) nositelj prema *Pravopisu bosanskog jezika* glasi: “**nosilac**, gen. *jd.* nosioca, vok. *jd.* nosioče, instr. *jd.* nosiocem, gen. *mn.* nosilaca” (Halilović 2018: 463).

b) Primjeri sufiksa *-telj* gdje se vršenje radnje ostvaruje kao zanimanje:

1. U kući je izvršena prematačina, a u prostorijama su istražitelji zatekli dosta krvi i tragova borbe. (DA, 8511: 2) (1)
2. Porodica je prijavila dječakov nestanak, a kako nezvanično saznajemo, do njegovog tijela istražitelje su odveli njegovi školski drugovi. (DA, 8537: 16) (2)
3. Istražitelji sa sigurnošću ne znaju kada i na koji je način došao tu. (DA, 8544: 2) (3)

4. Kako nezvanično saznajemo, maloljetni Silvijo G., za razliku od Ejžuba D., dao je istražiteljima detaljnije obrazloženje zbog čega je došlo do sukoba pored igrališta. (DA, 8670: 16) (4)
5. Otkriva da je jedan od radnika svjedočio izbijanju požara te se nada da će inspektor i tužitelj obaviti svoj dio posla, a napominje da su izuzeti i snimci videonadzorom. (DA, 8533: 2) (5)
6. ... tužitelj je kod ovog suda podnio tužbu protiv tuženog radi isplate duga. (DA, 8511: 20) (6)

Primjer (1), (2), (3) i (4) prema *Pravopisu* sadrži oblik “istražitelj, ali i istražilac”. *Rječnik* ima oba lika, ali u različitom značenju: istražilac je onaj “koji šta istražuje; istraživač”, istražitelj je “službenik koji vrši (sudsku) istragu, isljednik, istražni sudija” (Halilović, Palić, Šehović 2010: 420).

istražitelj → onaj “koji šta istražuje; istraživač”

Primjer (5) i (6) se već objasnio, ali uočava se sufiks *-telj* (tužitelj), umjesto tužilac.

4. Imenice sa sufiksima *-lac* i *-telj* u dnevnim novinama *Dnevni list* na hrvatskom jeziku

Dnevni list su bosanskohercegovačke novine na hrvatskom jeziku koje se prodaju širom BiH, pretežno u područjima naseljenima Hrvatima. Najčitanije su dnevne novine u Mostaru i Hercegovini, a čitane su i u srednjoj Bosni i Posavini.⁴

4.1. Primjeri sufiksa *-lac*

a) Primjeri sufiksa *-lac* koji se odnose na čovjeka kao općeg vršitelja radnje:

1. Bio je najobrazovaniji duh Rima, napisao je, možda najbolji poznavalac Ciceroon, L. Laurand. (DL, 6391: 28) (1)
2. On je rekao da je od nedjelje ujutro na terenu tridesetak spasilaca... (DL, 6398: 16) (2)
3. Nosilac organizacije ovogodišnje izložbe je ULUPUBiH, istaknuto je u priopćenju. (DL, 6395: 36) (3)

Primjer (1) **poznavalac** *m* ⟨G -aoca, V -aoče, N *mn.* -aoci⟩: na Hrvatskom jezičnom portalu se ističe i definicija za riječi *poznavalac*, tj. *poznavati*. Navodi se i oblik *poznavatelj*, što znači da je i on normiran. Značenje riječi je: a. *poznavati*, biti upoznat (poznam tog čovjeka) b. *razg. posjedovati znanje; znati* (poznam taj problem).⁵

poznavalac → “biti upoznat, znati”

U *Pravopisu hrvatskog jezika* postoji oblik: “*poznavalac*, ali ne i *poznavatelj*” (Babić, Božidar, Moguš 2003: 355).

⁴ Više informacija na: https://hr.wikipedia.org/wiki/Dnevni_list.

⁵ Više informacija na: <http://hjp.znanje.hr/index.php?show=search>.

Primjer (2) **spàsilac** m ⟨G -ioca, V -ioče, N mn. -ioci⟩ refer. onaj koji izravno po dužnosti spasava ili je spasio koga [kupališni spasilac; planinski spasilac], usp. spasitelj. Riječi spasilac konkurentna je riječ spasitelj koja znači onaj koji je donio spas komu, koji je spasio, kao Spasitelj [ti si moj spasitelj!].⁶

spasilac → “onaj koji izravno po dužnosti spašava”

U *Pravopisu hrvatskog jezika* postoji oblik: “spasilac, -ioca, V jd. -ioče, N mn. -ioci, G mn. -ilaca. Postoji i oblik spasitelj; Spasitelj (Isus)” (Babić, Božidar, Moguš 2003: 414).

Primjer (3) nosilac nòsilac m ⟨G -ioca, N mn. -ioci⟩. Oblik nosilac ima nekoliko značenja na Hrvatskom jezičnom portalu, a to su: 1. onaj koji nosi, 2. u nekim značenjima, koji nosi, obnaša, prenosi, zastupa, i sl. (nosilac ideje, nosilac shvatanja, nosilac medalje, nosilac odlikovanja / oličja, nosilac nagrade); zastupnik, 3. onaj koji je glavni, najvažniji, najbolji (nosilac skupine).⁷

nosilac → “onaj koji nosi, zastupa i onaj koji je glavni”

U *Pravopisu hrvatskog jezika* postoji oblik: “nosilac, -ioca, G mn. -ilaca. Postoji i oblik nositelj” (Babić, Boždar, Moguš 2003: 306).

4.2. Primjeri sufiksa *-telj*

a) Primjeri sufiksa *-telj* koji se odnose na čovjeka kao općeg vršitelja radnje:

1. Organizator akcije bila je sekcija dobrovoljnih datatelja krvi, koja djeluje u okviru Općinske organizacije... (DL 6410/6411/6412: 15) (1)
2. Također ističe da je jedan od najvažnijih zahtjeva Operativne grupe i USŽ-a onaj o određivanju alternativnih lokacija za prihvatne migrantske centre ali izvan urbanih

⁶ Više informacija na: <http://hjp.znanje.hr/index.php?show=search>.

⁷ Više informacija na: <http://hjp.znanje.hr/index.php?show=search>.

- područja, zbog čega se traži žurne sastanke s nositeljima vlasti u FBiH i BiH. (DL, 6382/6383: 7) (2)
3. Pomoćnica federalnog ministra zdravstva Marina Bera kazala je kako su ljudski resursi osnovni nositelji svega u zdravstvu i kako je njihova uloga neminovno i najvažnija te upravo ljudski resursi najviše utječu na kvalitetu pruženih zdravstvenih usluga i samim tim na ishode tih usluga. (DL, 6395: 14) (3)
 4. ... podataka o imovini nositelja javnih funkcija da prijave zatečenu imovinu... (DL, 6410/6411/6412: 15) (4)
 5. Države koje nisu članice Europske unije svake tri godine imaju mogućnost da njihovi ljudi apliciraju i budu izabrani za nositelje te prestižne titule. (DL, 6538: 10) (5)
 6. Džumhur je pružio dobar otpor trećem nositelju turnira i jednom od najboljih tenisača svih vremena, ali nije uspio ni u trećem susretu protiv Federera da upiše pobjedu. (DL, 6542: 39) (6)
 7. U Aluminiju je zaposlen kao izvršni direktor za ekonomsko-financijske poslove, da bi u lipnju 2018. bio imenovan vršiteljem dužnosti... (DL, 6385: 3) (7)
 8. ... gdje se pjesme sudionika nađu u duelima te se glasovima čitatelja i žirija... (DL, 6385: 5) (8)
 9. Ovim putem, pozivam sve vaše čitatelje... (DL, 6395: 33) (9)
 10. "Život na stiku" čitateljima daje presjek više decenijske novinarske prakse prisutne u emisijama iz kulture... (DL, 6402: 29) (10)
 11. Bh. vlasti su zabrinute jer Grčka planira prebaciti 6000 podnositelja zahtjeva za azil s otoka na kopneni dio zemlje, što znači da bi azilanti mogli krenuti u pravcu sjevera. (DL, 6391: 2) (11)
 12. U saradnji sa Grupom za istrage RC Sarajevo, protiv počinitelja će biti podnesen izvještaj o počinjenom kaznenom djelu Tužiteljstvu BiH zbog postojanja osnova sumnje da je počinjeno kazneno djelo nedovoljan promet trošinarskih proizvoda. (DL, 6391: 17) (12)

13. Nepoznati počinitelji provalili su u noći sa srijede na četvrtak u ambulantu u mostarskom naselju Zalik... (DL, 6409: 16) (13)
14. Morate vjerovati u Tužiteljstvo da ćemo postupati ispravno bez obzira tko bio počinitelj... (DL, 6410/6411/6412: 5) (14)
15. Najvažnije je da je policija reagirala brzo i da su pronađeni počinitelji svih tih nedjela. (DL, 6542: 16) (15)
16. S televizijskih ekrana gledatelji najviše pamte po ulogama u serijama “Naši i vaši”, “Bitange i princeze”... (DL, 6395: 17) (16)
17. Ona je mišljenja da je tekst dokaz koliko svi ljudi imaju kapacitet za dobrotu te se nada da će u tom pravcu i predstava utjecati na gledatelje. (DL, 6402: 29) (17)
18. Više od 20.000 gledatelja je pratilo šesto, pretposljednje natjecanje Red Bull Cliff Diving Svjetskog prvenstva 2019... (DL, 6538: 12) (18)
19. Iskoristio bih prigodu i pozvao sve posjetitelje da posjete štand HT ERONET-a, a i uvjere se u mogućnosti novih tehnologija... (DL, 6402: 4) (19)
20. Iznajmljujući jednu od sedam različitih knjiga posjetitelji mogu čuti životnu priču jedne posebne osobe. (DL, 6402: 10) (20)
21. ... kao i širokog asortimana turističke ponude je odličan povod da posjetitelji Sajma zabave na našem štandu... (DA, 6398: 14) (21)
22. U prvom dijelu posjetiteljima se nude fotosi izgleda mosta... (DL, 6398: 25) (22)
23. U parku Hastahana u sarajevskom naselju Marijin Dvor otvoren je “Dan za obitelj”, u okviru kojeg su posjetitelji imali priliku uživati u raznovrsnim zabavnim, sportsko-rekreativnim, umjetničkim i edukativnim sadržajima. (DL, 6538: 16) (23)
24. To će obogatiti kolekciju arheološkog materijala muzeja, a posjetitelji će se moći upoznati s dalekom prošlošću ovih krajeva – kaže Bujak. (DL, 6542: 18) (24)
25. Kao i preostali pratitelj Zrinjski, i vodeće Sarajevo u srijedu je slavilo. (DL, 6416: 35) (25)

26. Imam pjesmu s naslovom Volim popljuvane, jer zar i Krist nije bio popljuvan, ponižen i ubijen, a već dvije tisuće godina trećina čovječanstva ga smatra spasiteljem svijeta. (DL, 8666: 33) (26)

Značenje izvedenica sa sufiksom *-telj* od nesvršenih glagola može se opisati preoblikom.

Primjer (1) **dàvateľj** m. ima značenje: “onaj koji daje; davalac”

davatelj → “onaj koji daje; davalac”

U *Pravopisu hrvatskog jezika* postoji oblik: “davalac, davaoca, V *jd.* davaoče, G *mn.* davalaca” (Babić, Božidar, Moguš 2003: 195).

Primjeri (2), (3), (4), (5) i (6) imaju oblik: “**nòsitelj** m.” On je konkurentan obliku nosilac što se istaklo u primjerima sa sufiksom na *-lac*. Uočava se frekventnost i oblika na *-lac* i na *-telj* kada je u pitanju ova riječ.⁸

nositelj → “onaj koji nosi”

U *Pravopisu hrvatskog jezika* postoji oblik: “nosilac *-ioca*, G *mn.* *-ilaca* kao i oblik nositelj” (Babić, Božidar F, Moguš 2003: 306).

Primjer (7) ima oblik: “**vršitelj** m. Značenje koje ima ova riječ je: “onaj koji obavlja, vrši kakvu dužnost; vršilac. Vršitelj je: 1. onaj koji obavlja poslove vezane za neki položaj 2. onaj koji zamjenjuje odsutnoga na takvom položaju.”⁹

vršitelj → “onaj koji obavlja, vrši kakvu dužnost; vršilac”

U *Pravopisu hrvatskog jezika* postoji oblik: “vršilac, vršioca, V *jd.* *-ioče*, G *mn.* vršilaca. Postoji i oblik vršitelj; vršitelj dužnosti” (Babić, Božidar, Moguš 2003: 474).

Primjeri (8), (9) i (10) sadrže oblik: “**čítatelj** m. čítatelj je onaj koji čita (knjige, novine i sl.) iz vlastitih pobuda (širok krug čítatelja; pisma čítatelja); čítalac”.¹⁰

čítatelj → “onaj koji čita”

⁸ Više informacija na: <http://hjp.znanje.hr/index.php?show=search>.

⁹ Isto.

¹⁰ Isto.

U *Pravopisu hrvatskog jezika* je oblik: “čitalac, čitaoca, V *jd.* -aoče, G *mn.* čitalaca. Postoji i oblik čitatelj” (Babić, Božidar, Moguš 2003: 190).

Primjer (11) sadrži oblik: “**podnositelj** m. Značenje je onaj koji podnosi, ob. U vezama riječi (podnositelj molbe; podnositelj prijedloga; podnositelj izvještaja); podnosilac”.¹¹

podnositelj → “onaj koji podnosi”

U *Pravopisu hrvatskog jezika* postoji oblik: “**podnosilac**, -ioca, V *jd.* -ioče, N *mn.* -ioci, G *mn.* -ilaca (Babić, Božidar, Moguš 2003: 339).

Primjeri (12) i (13), (14) i (15) imaju oblik: “**počinitelj**” m. On nosi značenje onaj koji je nešto počinio (počinitelj zločina); počinilac.¹²

počinitelj → „onaj koji je nešto počinio“

U *Pravopisu* se navodi oblik: “počinitelj” (Babić, Božidar, Moguš 2003: 337).

Primjeri (16), (17) i (18) “**gledatelj** m. ima značenje: 1. onaj koji promatra, gleda neki prizor; promatrač 2. onaj koji među ostalima kao publika, gleda što je namijenjeno gledanju (kazališnu predstavu itd.); gledatelj”.¹³

gledatelj → “onaj koji gleda”

U *Pravopisu* se navodi samo oblik: “gledalac, -aoca, V *jd.* -aoče, G *mn.* -alaca” (Babić, Božidar, Moguš 2003: 228).

Primjeri (19), (20), (21), (22), (23) i (24) “**posjetitelj** m. Posjetitelj je onaj koji dolazi na neko mjesto, koji po svom interesu pohodi; posjetilac, posjetnik (posjetitelj izložaba, posjetitelj svetog mjesta”.¹⁴

posjetitelj → “onaj koji dolazi na neko mjesto; posjetnik”

U *Pravopisu hrvatskog jezika* postoji oblik: “posjetilac, -ioca, V *jd.* -ioče, N *mn.* -ioci, G *mn.* -ilaca. Može i oblik posjetitelj” (Babić, Božidar, Moguš 2003: 348).

¹¹ Više informacija na: <http://hjp.znanje.hr/index.php?show=search>.

¹² Više informacija na: http://hjp.znanje.hr/index.php?show=search_by_id&id=eVxkWRM%3D.

¹³ Više informacija na: http://hjp.znanje.hr/index.php?show=search_by_id&id=fFduWxk%3D.

¹⁴ Više informacija na: <http://hjp.znanje.hr/index.php?show=search>.

Primjer (25) “**pràtitelj** m. ⟨N mn -i⟩ Pratilelj ili pratilac je: 1. a) onaj koji prati koga ili što. b) onaj koji prati ili sprovodi koga radi zaštite ili sl. 2. pren. povratna pojava (bolest je pratilac gladi)”.¹⁵

pratitelj → “onaj koji prati koga ili što”

U *Pravopisu* se navodi samo oblik: “pratilac, -ioca, V jd. -ioče, N mn. -ioci, G mn. -ilaca” (Babić, Božidar, Moguš 2003: 356).

Primjer (26) “**spasitelj** m. ⟨G -ioca, V -ioče, N mn. -ioci⟩ refer. onaj koji izravno po dužnosti spasava ili je spasio koga [kupališni spasilac; planinski spasilac], usp. spasitelj. Riječi spasilac konkurentna je riječ spasitelj koja znači onaj koji je donio spas komu, koji je spasio, kao Spasitelj [ti si moj spasitelj!].”¹⁶

spasitelj → “onaj koji izravno po dužnosti spašava ili je spasio koga”

U *Pravopisu hrvatskog jezika* postoji oblik: “spasilac, -ioca, V jd. -ioče, N mn. -ioci, G mn. -ilaca. Postoji i oblik spasitelj; Spasitelj (Isus)” (Babić, Božidar, Moguš 2003: 414).

b) Primjeri sufiksa *-telj* gdje se vršenje radnje ostvaruje kao zanimanje:

1. Osvrćući se na taj dokaz, Ahmed Žilić, branitelj optuženog... (DL, 6385: 5) (1)
2. ... položio je vijence i upalio svijeće na spomen-obilježju braniteljima HVO-a... (DL, 6395: 7) (2)
3. ... preusmjeri za izvršenje obaveza koje će biti utvrđene Zakonom o pravima razvojačenih branitelja i članova njihove obitelji. (DL, 6402: 6) (3)
4. Hrvatski vaterpolisti, branitelji naslova svjetskih prvaka, na 18. Svjetskom prvenstvu... (DL, 6398: 34) (4)
5. Predsjednik Vijeća je odbio prijedlog branitelja. (DL, 6538: 14) (5)

¹⁵ Više informacija na: http://hjp.znanje.hr/index.php?show=search_by_id&id=eVhnXxM%3D.

¹⁶ Više informacija na: <http://hjp.znanje.hr/index.php?show=search>.

6. Na obilježavanju obljetnice osnivanja HR HB hrvatski dužnosnici položili su vijence na spomenik poginulim hrvatskim braniteljima u Mostaru, a potom je uslijedila svečana akademija. (DL, 6542: 3) (6)
7. Imali su priliku kroz interaktivna predavanja saznati mnogo podataka o e – Ovjeri, programu za podršku radu općinskog pravobranitelja... (DL, 6395: 30) (7)
8. Tokom izbora pravobranitelja nisu postojali kriteriji za ocjenivanje kandidata... (DL, 6402: 8) (8)
9. Tužitelji iz američkog državnog odvjetništva utvrdili su da je Mediha bila dio male skupine... (DL, 6382/6383: 4) (9)
10. Postupajući tužitelj Oleg Čavka. (DL, 6382/6383: 11) (10)
11. Također, važno je istaći da je postupajućeg tužitelja Tužiteljstva BiH izvršeno oduzimanje motornog vozila koje je bilo posebno napravljeno za šverc cigareta. (DL, 6391: 17) (11)
12. Postupajući tužitelj sarajevskog Županijskog tužiteljstva predložio je Županijskom sudu određivanje pritvora bivšem federalnom ministru Desnici Radivojeviću, osumnjičenom za posredovanje u nezakonitoj prodaji donirane poljoprivredne mehanizacije... (DL, 6395: 2) (12)
13. ... ali pri tome riskiraju vlastiti život i zbog toga specijalna policija dežura na požarištu, rekao je tužitelj Čejanović. (DL, 6405: 16) (13)
14. Nakon ispitivanja osumnjičenih, postupajući tužitelj Posebnog odjela za organizirani kriminal, privredni kriminal, privredni kriminal... (DL, 6410/6411/6412: 16) (14)
15. Svi mi kažu da čim dobiješ jednog od tih nezavisnih tužitelja da to uništi tvoj predsjednički mandat. (DL, 6410/6411/6412: 19) (15)
16. Iz Policijske uprave Zvornik je priopćeno da je policija postupila po prijavi i radi na rasvjetljavanju ovog kaznenog djela, o kojem je upoznat i tužitelj Okružnog tužiteljstva u Bijeljini. (DL, 6416: 16) (16)

Primjeri (1), (2), (3), (4), (5) i (6) imaju oblik: “**brànitelj** m. Njegovo značenje je 1. onaj koji brani; branilac i 2. onaj koji brani klijenta u kaznenom postupku; advokat, odvjetnik”.¹⁷

branitelj → “onaj koji brani”

U *Pravopisu hrvatskog jezika* postoji oblik: “branilac, -ioca, V *jd.* -ioče, G *mn.* -laca. Postoji i oblik branitelj” (Babić, Božidar, Moguš 2003: 173).

Primjeri (7) i (8) “**pravobrànitelj** m. Pravobranitelj je pravni stručnjak u sudovanju i rješavanju pravnih sporova, ima posebno određen djelokurg odbrane pravnih osoba; pravobranilac”.¹⁸

U *Pravopisu* postoji samo oblik: “pravobranilac, -ioca, V *jd.* -ioe, N *mn.* -ioci, G *mn.* -ilaca” (Babić, Božidar, Moguš 2003: 356).

Primjeri (9), (10), (11), (12), (13), (14), (15) i (16) sadrže oblik: “**tùžitelj** m. Ova riječ prema Hrvatskom jezičnom portalu znači: 1. onaj koji po profesiji, položaju i službenoj dužnosti, u ime države ili javnosti, podiže optužnicu pred sudskim organima; državni predsjednik (danas u Hrvatskoj). 2. onaj koji tuži”. Konkurentan mu je oblik tužilac, ali nije pronađen nijedan primjer sa oblikom tužilac. Uočava se dominantnost sufiksa *-telj*.¹⁹

tužitelj → “onaj koji tuži”

U *Pravopisu hrvatskog jezika* postoji oblik: “tužilac, tužioca, V *jd.*, tužioče, G *mn.* tužilaca. Postoji i oblik tužitelj” (Babić, Božidar, Moguš 2003: 445).

¹⁷ Više informacija na: <http://hjp.znanje.hr/index.php?show=search>

¹⁸ Isto.

¹⁹ Isto.

5. Imenice sa sufiksima *-lac* i *-telj* u dnevnim novinama *Glas Srpske* na srpskom jeziku

Ove novine predstavljaju najstariji dnevni list u RS-u i na srpskom su jeziku.²⁰

U *Gramatici srpskog jezika* se navodi kako su produktivniji sufiksi za izvođenje imenica sa značenjem muškog lica (osobe).

Postoje izvedene imenice sa osnovnim značenjem vršioca radnje, tzv. imena radnika (nomina agentis). Ovakve imenice razvijaju svoja značenja od tog osnovnog do značenja vršioca koji se naročito ističe u vršenju radnje označene motiviranim glagolom, do značenja stvaraoca, imaoca zanimanja itd. Njihove motivirane riječi su glagoli na čije se tvorbene osnove dodaju strukturni sufiksi: *-ac*, *-lac*, *-ač*, *-ar* i *-telj* (Stanojčić, Popović, 1989: 148).

5.1. Primjeri sufiksa *-lac*

U srpskom jeziku je vrlo produktivan model derivacije imenica sa shemom osnova motivnog glagola + sufiks > izvedena imenica. (Stanojčić, Popović 1989: 148-149).

a) Primjeri sufiksa *-lac* koji se odnose na čovjeka kao općeg vršitelja radnje:

1. Vladislav Vukomanović, koji je i vršilac dužnosti zamjenika direktora... (GS, 14.909: 7) (1)
2. Vršilac dužnosti direktora "Elektrokrajine" Dragan Čavić najavio je nastavak smjena i promjena u ovom preduzeću. (GS, 14.928: 5) (2)

²⁰ Više informacija na: <https://www.atvbl.com/vijesti/drustvo/dodik-glas-srpske-je-glasnik-slobode-31-7-2018>.

3. Vršilac dužnosti direktora Doma zdravlja Drvar Banja Balaban zahvalila je “m:telu” i Konzulatu Srbije za vrijednu donaciju... (GS, 15.042: 7) (3)
4. Nadam se da će se stvari promijeniti nabolje mojim novim romanom za koji sam dobio izuzetnu podršku izdavačke kuće “Imprimatur”, koja je u mom pisanju prepoznala kvalitet i koja će se pobrinuti za najvažniji dio, a to je kako da knjiga dođe do čitalaca. (GS, 14.920: 16) (4)
5. Ima oko 4. 000 stalnih čitalaca, od kojih je 70 odsto mladih, a dnevno na korišćenje bude pozajmljeno oko 300 knjiga. (GS, 14.938: 15) (5)
6. Izvještaj policije i socijalnih radnika pokazuju da je najveći broj počinilaca ali i žrtava porodičnog nasilja lani bio u dobi između 31 i 50 godina. (GS, 14.932: 6) (6)
7. Stečajni postupak u Bobar banci se svjesno usporava i odugovlači na štetu najvećeg broja povjericilaca... (GS, 14.911: 5) (7)
8. Pojedini članovi odbora povjericilaca se ponašaju kao da banka nije u stečaju... (GS, 14.911: 5) (8)
9. Rukovodilac Područne jedinice Jelena Mičić... (GS, 14.911: 6) (9)
10. Veselji je jedan od osnivača bivše Oslobođilačke vojske Kosova, a poslije rata na Kosovu bio je rukovodilac Obavještajne službe Kosova, koja je proizašla iz bivše OBK. (GS, 15.042: 11) (10)
11. Uslov je da podnosilac prijave ima obrt finansijskih sredstava u 2016, 2017. i 2018. godini od najmanje milijardu evra. (GS, 15.038: 11) (11)
12. Danas je otišao još jedan veliki umetnik čije ime je, pored najvećih stvaralaca, već upisano na stranicama istorije likovne umetnosti. (GS, 15.042: 15) (12)

Primjeri (1), (2) i (3) imaju oblik: “**vršilac**, *-ioca m. (gen. mn. -ilaca)* onaj koji vrši neki posao, rad; onaj koji sprovodi nešto u djelo; izvršilac; radnje, vlasti, zakona, naloga vlasti. Značenje je još onaj koji je privremeno određen da vrši dužnosti upravitelja, rukovodioca u nekoj ustanovi ili preduzeću: dužnosti direktora. Može i oblik vršitelj *m. v. vršilac*” (RSJ 2011: 167).

vršilac → “onaj koji vrši neki posao, rad”

Prema *Pravopisnom rječniku srpskog jezika* oblik je: “vršilac” (Šipka 2010: 154).

U osnovi je riječ “vršiti”.

Primjeri (4) i (5) imaju oblik: “**čitalac**. Njegovo značenje je čitalac, *-aoca m.* (vok. čitaoče, instr. čitaocem, gen. *mn.* čitalaca) onaj koji čita knjige, novine, časopise i dr. tekstove”. Može i oblik čitatelj. (RSJ 2011: 1487).

čitalac → “onaj koji čita”

U osnovi je riječ “čitati”.

U *Pravopisnom rječniku srpskog jezika* imamo oblik: “čitalac (ne čitaoc), *-aoca*, vok. čitaoče, *mn.* čitaoci, čitalaca, čitaocima” (Šipka 2010: 1294).

Primjer (6) ima oblik: “**počinilac**, *-ioca* (počinitelja) onaj koji je nešto počinio, izvršilac; zločina” (RSJ 2011: 977).

počinilac → “onaj koji je nešto počinio, izvršilac”

U osnovi je riječ “počiniti”.

Prema *Pravopisnom rječniku srpskog jezika* imamo oblik: “počinilac (ne počinio) *-ioca m.*, vok. *-oče*, instr. *-iocem* (ne *-om*) *mn.* počiniooci, počinilaca. Navodi se i oblik počinitelj, *-a m.* vok., *-u*, instr. *-em* (ne *-om*), *mn.* počinitelji, počinitelja” (Šipka 2010: 866).

Primjeri (7) i (8) sadrže riječ: “**povjerilac**. Ova imenica prema *Rječniku* nosi značenje povjerilac, *-ioca-*, zajmodavac, kreditor. Može i oblik povjeritelj a. povjerilac, b. onaj koji izdaje naloge” (RSJ 2011: 925).

povjerilac → “zajmodavac, kreditor”

Prema *Pravopisnom rječniku srpskog jezika* postoji oblik: “povjerilac (ne povjerio) *-ioca*, vok. – povjerioče, *mn.* povjerilaca, povjerioca, povjeriooci. Normiran je oblik povjeritelj – a, vok. *-u*, instr. *-em*, gen. *mn.* *-elja*” (Šipka 2010: 814).

Primjeri (9) i (10) sadrže imenicu: “rukovodilac, *-ioca* – onaj koji rukovodi upravlja; odjeljenja, preduzeća”. Može i oblik rukovoditelj *m.* rukovodilac; ratnog vijeća (RSJ 2011: 1154).

Prema *Pravopisnom rječniku srpskog jezika* postoji oblik: “rukovodilac (ne rukovodioc), *-ioca*, vok. *-ioče*, instr. *-iocem*, *mn.* rukovodioci, rukovodilaca, rukovodioca. Može i oblik rukovoditelj = rukovodilac” (Šipka 2010: 986).

Primjer (11) je imenica: “podnosilac, *-ioca* (podnositelj) *m.* onaj koji nešto podnosi, predlaže; izvještaja, rezolucije” (RSJ 2011: 938).

Primjer (12) ima oblik: “stvaralac (ne stvarao), *-aoca m.*, vok. *-aoče*, instr. *-aozem* (ne *-om*), *mn.* stvaraoči, stvaralaca, stvaraočima” (Šipka 2010: 1085).

U *Rječniku srpskog jezika* se nalaze oblici: “stvaralac i stvaratelj. Stvaralac, *-aoca m.*, onaj koji stvara, koji je stvorio neko originalno djelo (uglavnom u umjetnosti)” (RSJ 2011: 1245).

b) Primjeri sufiksa *-lac* gdje se vršenje radnje ostvaruje kao zanimanje:

1. Obaviješten je i dežurni tužilac okružnog tužilaštva i Bijeljini pod čijim nadzorom će biti vođena istraga – rekli su u policiji (GS, 14.909: 3) (1)
2. Specijalni tužilac Saša Čaćenović... (GS, 14.909: 11) (2)
3. Tužilac me je držao pola sata da čekam ispred (GS, 14.911: 3) (3)
4. Uprkos tome što su najveći zvaničnici tribunala, među kojima i bivši glavni tužilac Karla del Ponte... (GS, 14.934: 3) (4)
5. Okružni tužilac Sanja Tadić Stojislavljević tvrdi da je Slobodan Marković (57) iz Banjaluke planirao da ubije sugrađanku Biljanu Keserović, dok njegova odbrana naglašava da za takve tvrdnje nema dokaza. (*Glas Srpske*, 14.916: 9) (5)

6. Branilac trofeja Golden Stejt u pohod na novi prsten kreće mačevima protiv Los Anđeles Klipersa... (GS, 14.926: 36) (6)

Primjeri (1), (2), (3), (4) i (5) imaju oblik: “**tužilac**. Prema *Rječniku srpskog jezika* riječ tužilac, *-ioca m.* (instr. *-iocem*; gen. *mn. -ilaca*). 1. a. onaj koji tuži, okrivljuje nekoga ili nešto zbog nečega; onaj koji pismenom predstavkom tuži nekoga sudu. b. onaj koji kleveće nekoga, koji širi klevete o nekome, klevetnik. 2. (s atributima: državni, javni), onaj koji u ime države, u ime javnosti podnosi ili podiže optužnicu, u uređ sudskim organima” (RSJ 2011: 1323). Navodi se da može i oblik tužitelj *m. v.* tužilac.

tužilac → “onaj koji tuži”

Prema *Pravopisnom rječniku srpskog jezika* imamo oblik: “tužilac (ne tužioc), *-ioca, m.* instr. *tužiocem* (ne *-om*), *mn.* *tužioc*i, *tužilaca, tužiocima*” (Šipka 2010: 1156).

Primjer (6) ima oblik: “**branilac**, *-ioca m.* (gen. *mn. -ilaca*) 1. Onaj koji nekog ili nešto brani oružjem; zaštitnik, čuvar. 2. a. pravni advokat koji zastupa optuženog pred sudom; advokat pravozastupnik. b. onaj koji zastupa neku ideju, pobornik. Može i oblik *branitelj m. v.* *branilac*” (RSJ, 2011: 102).

Prema *Pravopisnom rječniku srpskog jezika* (2010: 114) imamo oblik: “branilac (ne *branioc*), *branioca m., vok.* *branioče*, instr. *braniocem* (ne *-om*), *mn.* *branioci, branilaca, braniocima*”.

branilac → “onaj koji zastupa neku ideju, pobornik”

6. Zaključak

U ovom istraživanju u kojem su se koristili primjeri iz dvanaest brojeva dnevnih novina na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku može se zaključiti da dominira sufiks *-lac* u odnosu na sufiks *-telj*.

U ovom sam se radu bavila imenicama sa sufiksima *-lac* i *-telj* u dnevnim novinama na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku. Korpus koji je analiziran čini dvanaest brojeva dnevnih novina: *Dnevni avaz*, *Dnevni list* i *Glas Srpske*.

Babić navodi da se viša i intelektualna zanimanja izriču izvedenicama sa *-telj*, a fizička drugim sufiksima.

Primjeri koji su pronađeni odnose se na značenje općega vršitelja radnje. Navedeni su i primjeri kada taj opći vršitelj radnje znači zanimanje. Babić navodi da u tim situacijama, u hrvatskom jeziku, prednost ima sufiks *-telj* iako mu je konkurentan sufiks *-lac*.

Smatra se da sufiks *-lac* ima značaj u tome što se može upotrijebiti za eventualne semantičke i stilske distinkcije. S obzirom na tvorbu riječi, može se reći da upotrebu, područje upotrebe, učestalost a donekle i plodnost pokazuju neke razlike u raspodjeli.

Najveća je frekventnost imenica sa konkurentnim sufiksom *-telj* u odnosu na također mogući sufiks *-lac* u novinama *Dnevni list*, što je objašnjeno kroz značenje samih riječi koje su pronađene u novinama na hrvatskom jeziku. Zabilježeno je više primjera sa sufiksom *-lac* u srpskom nego u hrvatskom jeziku.

Gledano s tvorbenog aspekta, ovi sufiksi grade imenice istog značenja, ali je njihova produktivnost različita u ova dva jezika i po pravilu su stilski obilježeni (Tošović, Wonisc 2010: 43).

Nakon općih napomena o frekventnosti upotrebe sufiksa *-lac* i *-telj* navest će se zaključci provedenog istraživanja prvo u novinama *Dnevni avaz*, zatim u novinama *Dnevni list* i na kraju u novinama *Glas Srpske*.

Nakon provedenog istraživanja i praćenja primjera koji su pronađeni u *Dnevnom avazu* može se zaključiti:

a) tekstovi iz novina u kojima se posmatralo ovo istraživanje karakteriziraju izvedenice na *-lac* dok se nađu i primjeri sa dominantnom upotrebom izvedenica sa *-telj*;

b) kada gledamo međusobnu konkurentnost u upotrebi, može se konstatirati da su izvedenice sa sufiksom *-lac* znatno češće od izvedenica na *-telj* u korpusu ovog istraživanja;

c) u značenju izvedenica sa sufiksom *-telj* i *-lac* ne može se zapaziti nikakva razlika, jedino se zapaža slaba razlika na području upotrebe (Babić 2000: 322);

d) u brojevima novina koje su se istraživale, pronašlo se 28 primjera sa upotrebom sufiksa *-lac*, a 8 primjera sa upotrebom sufiksa *-telj*.

Nakon provedenog istraživanja i praćenja primjera koji su se našli u *Dnevnom listu* može se zaključiti:

a) tekstovi iz novina u kojima se posmatralo ovo istraživanje karakteriziraju izvedenice na *-telj* kao i izvedenice na *-lac* u korpusu ovog istraživanja;

b) kada gledamo međusobnu konkurentnost u upotrebi, može se konstatirati da su izvedenice sa sufiksom *-telj* frekventnije u odnosu na *-lac*;

c) u brojevima novina koje su se istraživale, pronašlo se 42 primjera sa upotrebom sufiksa *-telj*, a samo 3 primjera sa upotrebom sufiksa *-lac*.

Nakon provedenog istraživanja i praćenja primjera koji su se našli u *Glasu Srpske* može se zaključiti:

a) tekstovi iz novina u kojima se posmatralo ovo istraživanje karakteriziraju izvedenice na *-lac*;

b) u brojevima novina koje su se istraživale, pronašlo se 18 primjera sa upotrebom sufiksa *-lac*, a nije se pronašao nijedan primjer sa sufiksom *-telj* koji pritom ima konkurentan sufiks *-lac*.

7. IZVORI

DA – Dnevni avaz

Dnevni avaz, utorak, 26. 3. 2019, Sarajevo, godina XXIV, broj 8513.

Dnevni avaz, nedjelja, 24. 3. 2019, Sarajevo, godina XXIV, broj 8511.

Dnevni avaz, ponedjeljak, 1. 4. 2019, Sarajevo, godina XXIV, broj 8519.

Dnevni avaz, petak, 5. 4. 2019, Sarajevo, godina XXIV, broj 8523.

Dnevni avaz, ponedjeljak, 8. 4. 2019, Sarajevo, godina XXIV, broj 8526.

Dnevni avaz, petak, 12. 4. 2019, Sarajevo, godina XXIV, broj 8530.

Dnevni avaz, ponedjeljak, 15. 4. 2019, Sarajevo, godina XXIV, broj 8533.

Dnevni avaz, petak, 19. 4. 2019, Sarajevo, godina XXIV, broj 8537.

Dnevni avaz, ponedjeljak, 22. 4. 2019, Sarajevo, godina XXIV, broj 8540.

Dnevni avaz, petak, 26. 4. 2019, Sarajevo, godina XXIV, broj 8544.

Dnevni avaz, ponedjeljak, 26. 8. 2019, godina XXIV, broj 8666.

Dnevni avaz, petak, 30. 8. 2019, godina XXIV, broj 8670.

DL – Dnevni list

Dnevni list, utorak, 26. 3. 2019, broj 6385, ISSN 1512-8792.

Dnevni list, subota i nedjelja, 23. 3. i 24. 3. 2019, broj 6382/6383, ISSN 1512-8792.

Dnevni list, ponedjeljak, 1. 4. 2019, broj 6391, ISSN 1512-8792.

Dnevni list, petak, 5. 4. 2019, broj 6395, ISSN 1512-8792.

Dnevni list, ponedjeljak, 8. 4. 2019, broj 6398, ISSN 1512-8792.

Dnevni list, petak, 12. 4. 2019, broj 6402, ISSN 1512-8792.

Dnevni list, ponedjeljak, 15. 4. 2019, broj 6405, ISSN 1512-8792.

Dnevni list, petak, 19. 4. 2019, broj 6409, ISSN 1512-8792.

Dnevni list, subota, nedjelja, ponedjeljak, 20, 21. i 22. 4. 2019, broj 6410/6411/6412, ISSN 1512-8792.

Dnevni list, petak, 26. 4. 2019, broj 6416, ISSN 1512-8792.

Dnevni list, ponedjeljak, 26. 8. 2019, broj 6538, ISSN 1512-8792.

Dnevni list, petak, 30. 8. 2019, broj 6542 ISSN 1512-8792.

GS – Glas Srpske

Glas Srpske, utorak, 26. 3. 2019, broj 14.911, godina LXXVI.

Glas Srpske, subota i nedjelja, 23. i 24. 3. 2019, broj 14.909. godina LXXVI.

Glas Srpske, ponedjeljak, 1. 4. 2019, broj 14.916, godina LXXVI.

Glas Srpske, petak, 5. 4. 2019, broj 14.920, godina LXXVI.

Glas Srpske, ponedjeljak, 8. 4. 2019, broj 14.922, godina LXXVI.

Glas Srpske, petak, 12. 4. 2019, broj 14.926, godina LXXVI.

Glas Srpske, ponedjeljak, 15. 4. 2019, broj 14.928, godina LXXVI.

Glas Srpske, petak, 19. 4. 2019, broj 14.932, godina LXXVI.

Glas Srpske, ponedjeljak, 22. 4. 2019, broj 14.934, godina LXXVI.

Glas Srpske, petak, 26. 4. 2019, broj 14.938, godina LXXVI.

Glas Srpske, ponedjeljak, 26. 8. 2019, broj 15.038, godina LXXVII.

Glas Srpske, petak, 30. 8. 2019, broj 15.042, godina LXXVI.

8. LITERATURA

- “Naš jezik” XXV/4 (1982), Institut za srpskohrvatski jezik, Beograd.
- Babić S. (1973), "Tvorba imenica sufiksom -telj", u: *Jezik*, časopis za kulturu hrvatskoga književnog jezika, 21/1, Hrvatsko filološko društvo, Zagreb, str. 6-12.
- Babić S. (2002), “Tvorba riječi u hrvatskome književnome jeziku”, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb.
- Babić S., Božidar F., Moguš M. (2003), “Hrvatski pravopis”, Školska knjiga, Zagreb.
- Barić E., Lončarević M., Malić D., Pavešić S., Peti M., Zečević V., Znika M, (1997) “Hrvatska gramatika”, Školska knjiga, Zagreb.
- Halilović S. (2018), “Pravopis bosanskoga jezika”, Slavistički komitet, Sarajevo.
- Halilović S., Palić I., Šehović A. (2010), “Rječnik bosanskog jezika”, Filozofski fakultet, Sarajevo.
- Kuna B. (2006), “Nazivlje u tvorbi riječi”, u: *Filologija* 46-47, Filozofski fakultet, Zagreb, str. 165-182.
- Nikolić M. (2011), “Rječnik srpskog jezika” (izmijenjeno i dopunjeno izdanje), Matica srpska, Novi sad.
- RSJ – “Rečnik srpskoga jezika”, izmenjeno i popravljeno izdanje (2011), Matica srpska, Novi Sad.
- Stanojčić Ž., Popović Lj. (1989), “Gramatika srpskog jezika za gimnazije i srednje škole”, Zavod za udžbenike, Beograd.
- Šipka M. (2010), “Pravopisni rječnik srpskog jezika”, Prometej, Novi sad.
- Težak S., Babić S. (2000), “Gramatika hrvatskoga jezika – priručnik za osnovno jezično obrazovanje”, Školska knjiga, Zagreb.

Tošović B., Wonisch A. (ur.) (2010) "Srpski pogledi na odnose između srpskog, hrvatskog i bošnjačkog jezika - Die serbische Sichtweisedes Verhältnisses zwischendem Serbischen, Kroatischenund Bosniakischen I/2", Institut für Slawistik der Karl-Franzens – Universität, Graz, Beogradska knjiga.

Vajzović H., Zvrko H. (1994), "Gramatika bosanskog jezika", Republika Bosna i Hercegovina / Ministarstvo obrazovanja, nauke i kulture, Sarajevo.

9. INTERNETSKI IZVORI

Leksikografski zavod Miroslav Krleža, dostupno na:

<http://enciklopedija.lzmk.hr/trazilica.aspx?trazi=sufiks>.

Dnevni avaz, dostupno na: https://hr.wikipedia.org/wiki/Dnevni_avaz#cite_note-1,
(Objavljeno: 9. srpnja 2019. u 20:55).

Dnevni list, dostupno na: https://hr.wikipedia.org/wiki/Dnevni_list, (Objavljeno: 30.
svibnja 2015. u 05:37).

Hrvatski jezični portal, dostupno na: <http://hjp.znanje.hr/index.php?show=search>

Hrvatski jezični portal – gledalac, dostupno na:

http://hjp.znanje.hr/index.php?show=search_by_id&id=fFduWxk%3D

Hrvatski jezični portal – pratilac, dostupno na:

http://hjp.znanje.hr/index.php?show=search_by_id&id=eVhnXxM%3D

Alternativna tv: “Svečana akademija u Banskome dvoru; Dodik: Glas Srpske je glasnik slobode”, dostupno na: <https://www.atvbl.com/vijesti/drustvo/dodik-glas-srpske-je-glasnik-slobode-31-7-2018>, (Objavljeno: 31. 7. 2018 u 21:40).